

Californië

Op zoek naar het (on)mogelijke

TEKST & FOTOGRAFIE: RONALD DE GROOT

Onlangs werd de Californische zanger Jackson Browne bij een concert uitgefloten omdat hij naar de zin van het publiek te weinig oude, bekende nummers speelde: het lot van de oudere popmuzikant. Maar ook de wijnmaker heeft hiermee te maken. De wijndrinker wil vaak meer van hetzelfde, terwijl de wijnmaker graag eens iets anders maakt. Gelukkig, want experimenteerdrang leidt tot vooruitgang. Kijk maar in Californië.

Californië hangt sterk aan zijn grote troeven: cabernet sauvignon voor rood en chardonnay voor wit. Toch komt de vernieuwing in wijnstijlen en druivenrassen de laatste jaren ook hier serieus op stoom. Deze verandering gaat twee kanten op. Je ziet een opkomst van totaal nieuwe druiven, die door betere kennis van terroir en aanplant in koelere streken interessant kunnen zijn, zoals arneis of grüner veltliner. Tegelijk gaan wijnmakers ook weer terug naar oude Californische druiven die in het vergeetboek zijn geraakt of die minder populair zijn geworden, zoals zinfandel, grenache en carignan. Die zijn op veel warme plekken geschikter voor bodem en klimaat dan bijvoorbeeld cabernet of merlot en hebben onder de juiste omstandigheden zelfs geen irrigatie nodig.

NIEUW EN BIJZONDER

Journalist Jon Bonné (auteur van het boek *The New California Wine*) volgt de ontwikkelingen op de voet. "Californië is altijd op zoek naar het nieuwe en het (on)mogelijke. Je kunt een standaardformule volgen en dan heel gemakkelijk wijn maken en succes hebben. Maar nu is het moment gekomen om de oude paden te verlaten en de echte mogelijkheden van Californië op te zoeken. Die zijn er, want dit is de *golden age* voor deze wijnstaat. De beste wijnmakers bevinden zich hier en de kwaliteit van de wijnen is hoog. Ze voelen dat er nog veel te ontdekken valt."

Er wordt dan ook voortdurend gezocht naar nieuwe druiven en nieuwe manieren van wijn maken. Voor gevestigde bedrijven kan dit een leuke uitbreiding van het assortiment betekenen. Schug in Sonoma bijvoorbeeld maakt naast zijn Chardonnay en Pinot Noir nu ook een lekkere Grüner Veltliner; Seghesio in Healdsburg heeft zijn range 'Italiaanse' wijnen uitgebreid met een sappige Arneis.

Andere bedrijven zijn helemaal gespecialiseerd in nieuw en bijzonder, zoals Tatomer in Santa Barbara. Eigenaar Graham Tatomer reisde naar Duitsland en Oostenrijk om zich daar uitgebreid te verdiepen in riesling

en grüner veltliner. Hij plantte deze druiven op zo koud mogelijke dalen in Santa Barbara County, direct bij de oceaan. Dat is de enige manier om elegante wijnen te maken van deze druiven op een breedtegraad ter hoogte van de streek tussen Madrid en Andalusië.

Joël Peterson

Onder het label Forlorn Hope experimenteert ook Matthew Rorick met de vreemdste druiven op de gekste plekken, zoals de Portugese verdelho. Nog een stap verder gaat het maken van blends, zoals Massican en Matthiasson doen. Zij maken wijnen met Italiaanse druiven als ribolla gialla en friulano. Allemaal voorbeelden van wat er aan nieuws aankomt.

RHÔNEDRUIVEN

Bonné: "De afgelopen jaren zijn Rhône-druiven sterk in opkomst. Niet alleen voor rode wijnen, maar ook voor wit. Eerst werd de fout gemaakt de wijnen veel hout mee te geven. Je moet de druiven goed kennen. Marsanne bijvoorbeeld is een druif die je buiten de Rhône niet direct kunt begrijpen. Dat begint nu duidelijk te veranderen. Deze druiven geven Californië de mogelijkheid serieuze witte wijnen te maken die totaal anders zijn dan Chardonnay. Een druif als grenache werd vaak voor lichte rosé gebruikt, maar moet nu zijn eigen weg vinden als een echte Rhône-druif voor rood. Anders dan bij cabernet of chardonnay is er geen duidelijke identiteit of geschiedenis voor deze druiven. Wel bestaan er grote misverstanden over waar mooie Grenache en Syrah gemaakt kan worden. De juiste plek is veel koeler dan je zou denken, heel dicht in de buurt van het terroir voor pinot noir. Het is belangrijk voor Californië om dat te beseffen. Syrah en Grenache waren in eerste instantie ook moeilijk te verkopen. Maar omdat ze nu worden gemaakt op een veel selectievere plek dan voorheen, zijn het druiven met een grote belofte, want ze zijn heel geschikt voor het warme(re) klimaat. Zeker grenache. En de frissere stijl Syrah van koelere plekken kan een heel klassieke Californische wijn worden."

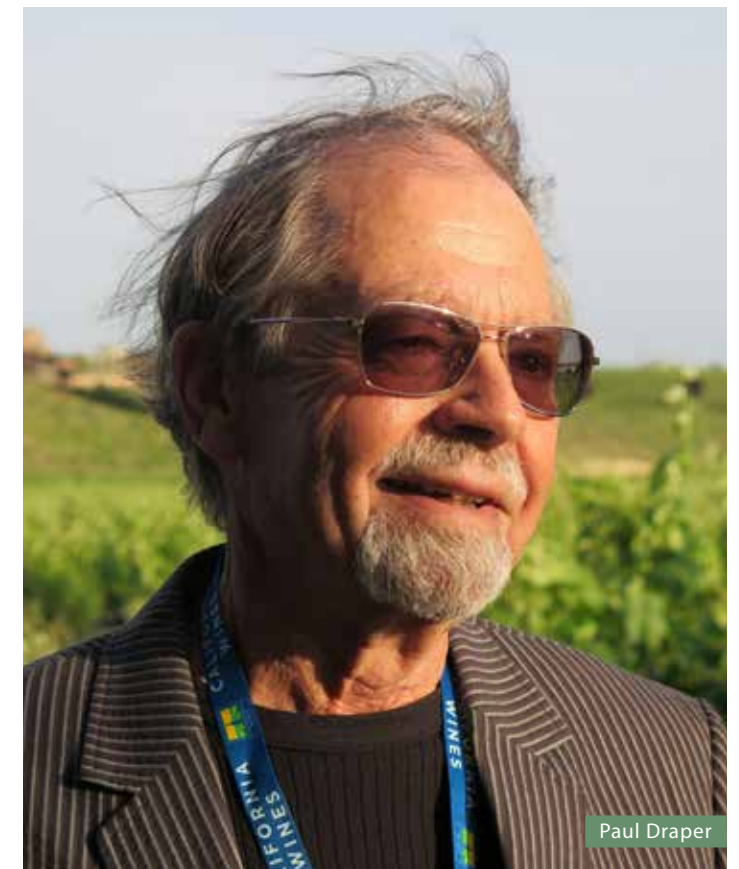
'BEDREIGDE DIERSOORT'

Een andere opvallende ontwikkeling is de terugkomst van zinfandel. Een druif die lang werd geassocieerd met zware en alcoholische wijnen. Hoewel dat inmiddels drastisch is veranderd, bestaat het beeld nog steeds. Helaas behandelden veel wijnmakers zinfandel als een tweederangs druif, zodat er niks goeds van kwam en het imago werd geschaad. Bovendien wordt de terugkomst ervan in de wielen gereden door de overheersing van cabernet, zo meldt Joël Peterson, grondlegger van het befaamde Ravenswood, bekend om zijn bijzondere Zinfandels. "Met de top-Cabernets wordt zoveel geld verdiend, dat dit ten koste gaat van andere druivenrassen. In Napa Valley is zinfandel inmiddels een soort bedreigde diersoort."

Frederic McCongry bracht de druif rond 1852 naar Sonoma Valley. Peterson: "Met andere druiven als petite sirah, alicante en carignan stond zinfandel aan de basis van de traditionele wijnen van Californië, vanwege zijn geschiktheid voor het warme klimaat. Dat blijft een voordeel van zinfandel: hij is perfect aangepast aan de lokale omstandigheden. En in de hand van nieuwe wijnmakers zijn de wijnen veel interessanter geworden."

FIELD BLEND

Peterson maakt al sinds 1972 Zinfandel in Dry Creek Valley (Sonoma). "Ik was onder de indruk van Bordeaux en ik wilde ook terroirwijnen maken, met druiven als cabernet, merlot en malbec. Maar die waren destijds niet voorhanden. Zinfandel was in feite de meest 'Franse' druif van Californië. Hij stond aangeplant zonder irrigatie, was aangepast aan het terroir en stond in oude wijngaarden die de drooglegging hadden overleefd. Deze oude wijngaarden hebben minder stokken per hectare, zodat er per stok voldoende water beschikbaar is, maar met genoeg waterstress voor een hoge kwaliteit. De zinfandel houdt daardoor ook zijn zuren, anders dan veel andere druiven in dit klimaat." Bij Ravenswood werkte Peterson met wijngaarden als Old Hill, de oudste wijngaard van Sonoma, waarvan de oudste stokken teruggaan

Paul Draper

tot voor 1860. "60% staat er nog, de rest is in de loop der jaren herplant. Dit soort oude wijngaarden bestaat uit een mix van verschillende druiven. Ik maakte er eerst aparte *varietals* van, want wijn op basis van verschillende, tegelijk vergiste druiven was in 1982, toen ik begon, niet te verkopen. Ik zou nu altijd een *field blend* maken, waarbij alle druiven samen worden vergist. Dat is echte terroirwijn."

ZIN OF GEEN ZIN

Paul Draper (Ridge), een ander Zinfandel-icoon, bevestigt dat: "Degenen die deze wijngaarden een eeuw geleden plantten, wisten wat ze deden. Bij ons doen de field blends van de oude wijngaarden in blinde proeverijen het altijd het best. De basis is zinfandel, maar de andere druiven, zoals carignan of petite sirah, voegen duidelijk iets toe. En omdat je alles tegelijk moet plukken, zitten er altijd wel wat minder rijpe druiven tussen, die de wijn levendigheid en zuren geven."

Vroeger wisten ze bij Ridge niet eens exact wat er in de wijngaarden stond. "Van de wijngaard Lytton Springs maakten we voor het eerst wijn in 1972. Die verkochten we als Zinfandel. De wijn van onze wijngaard Montebello in Santa Cruz labelden we als Cabernet Sauvignon. Later zijn we de stokken gaan tellen, en moesten we concluderen dat er toch niet zoveel zinfandel stond als we dachten. Ik besloot het woord Zinfandel van het etiket te halen en de blend in kleine letters te vermelden. De paniek was enorm. In Engeland waren klanten kwaad, omdat hun Zinfandel nu eigenlijk geen 'echte' Zinfandel bleek te zijn. Ik moest een officiële brief schrijven aan de klanten om uit te leggen hoe het zat."

Niet alle wijndrinkers houden van verandering. Zelfs als het geen verandering is.

Een selectie van proefnotities van de genoemde wijnen vindt u op www.perswijn.nl.